

เทศน์เช้า วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม วันนี้วันสำคัญของชาติ วันสำคัญของชาตินะ วันของคนผู้ที่มีบุญเกิด เพราะความมีบุญอันนั้น ๖๐ ปีย้อนหลังไป ประเทศไทยร่มเย็นเป็นสุข เราไม่ต้องอพยพหนีทางเรือ ไม่ต้องอพยพข้ามชายแดน ไม่ต้องอพยพใดๆ ทั้งสิ้น เพราะท่านมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีชนเผ่า ๖๐-๗๐ ชนเผ่า อยู่ด้วยกันด้วยความร่มเย็นเป็นสุขกันได้อย่างไร ความอยู่กันด้วยความร่มเย็นเป็นสุขเพราะหัวหน้ามีวิสัยทัศน์ เรามีน้ำใจต่อเขา เรามีทุกอย่างต่อเขา

วันนี้วันสำคัญของชาติ เพราะผู้นำชาติเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ ผู้นำชาติเป็นผู้ที่มีสายตายาวไกล ทำให้ชาติของเรามั่นคง ทำให้ชาติของเราไม่ต้องทุกข์จนเจ็บใจ ไม่ต้องอพยพหนีภัย วันนี้สำคัญของชาติ เห็นตรงนี้คุ้มค่า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เกิดในประเทศอันสมควร” เห็นไหม เกิดจากพ่อจากแม่ที่ดี พ่อแม่ที่ดีเลี้ยงดูเรามา เกิดในชาติที่ว่าร่มเย็นเป็นสุขมา ๖๐-๗๐ ปีตั้งแต่เรามีชีวิต ที่เราเห็นกันอยู่ที่นี่ ไอ้เด็กเกิดใหม่มันไม่รู้เรื่องหรือ ไอ้เด็กเกิดใหม่มันก็อย่างว่า มันวิเคราะห์วิจัยไปทางวิทยาศาสตร์ไง นู่นก็ไม่ดี นี่ก็ไม่ดี นู่นก็ไม่ถูกต้อง

มันเป็นกุศโลบาย การจะเอาชาติรอดได้มันต้องมีกุศโลบาย ถ้าไม่มีกุศโลบาย เห็นไหม คุณสิ พวกเรามีความภูมิใจกันมากกว่าประเทศไทยไม่เคยเป็นจีซ่าของใคร รอบข้างเป็นจีซ่าเขาหมดเลย นั่นละกุศโลบายของ ร.๕ กุศโลบายของท่าน ท่านเอาชาติรอดมาได้

นี่ก็เหมือนกัน วันนี้วันสำคัญของชาติ วันสำคัญของชาตินะ เราทำเพื่อหัวใจของเรา เราได้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข ได้ร่วมเงาของพระมหากษัตริย์ เราได้อยู่ร่วมเงาของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์นะ

แล้วเวลาฟังธรรมๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกธรรมะย่อมชนะอธรรม ธรรมะย่อมชนะสรรพสิ่งทั้งปวง ธรรมะ ล้ำธรรมมันต้องชนะทั้งหมด ที่นี้ความชนะขึ้นมา

ความชนะมันต้องชนะด้วยขันติธรรม ด้วยอำนาจวาสนาบารมี เราบอกว่า ถ้าธรรมะยอมชนะทั้งปวง แล้วเราจะนอนอยู่บนยอดเขา ลมพัดชายเขา อู๊ย! มีความรุ่มเย็นเป็นสุขไปหมด มันไม่มีอยู่หรือ

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง มันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คนที่มีสติปัญญาเขาจะพาสติรอดด้วยสติปัญญาของเขา เห็นไหม ธรรมะยอมชนะอธรรม ธรรมะยอมชนะทั้งปวง ธรรมะต้องชนะ ธรรมะคือสัจจะ คือความจริง ถ้าความจริง สิ่งนี้เกิดขึ้นมา เกิดที่ไหน? เกิดขึ้นจากการกระทำอันนั้น ถ้ามีการกระทำอันนั้น การกระทำอันนั้นทุกคนก็รับรู้ได้ ทุกคนมันอยู่ในหัวใจของเรา เรามองเห็น ผู้นำที่ดีและผู้นำที่เห็นแก่ตัว

ถ้าผู้นำที่เห็นแก่ตัว เอาแต่ผลประโยชน์ของตน แต่ถ้าผู้นำที่ดี เขามอง มองถึงสาธารณะ มองถึงความเป็นอยู่ของสังคม มองถึงความเป็นอยู่ของโลก เห็นประโยชน์คนอื่นก่อนเป็นประโยชน์ของเรา แล้วทำขึ้นมาแล้วมันได้หัวใจของคน

คูลี เวลาทางโลกเขา เวลาใครไปธุระแล้วทำกระเป๋าเงินตก แล้วมีคนดีเขาเก็บกระเป๋าเงินได้ เขาก็มาคืนเรา เขามาคืนเรา เขาบอกว่าเพราะคนถั่วของมันหายแล้ว จิตใจของเขา เขาต้องคิดถึง นี่เขาคิดถึงใจคน แต่ไปคูลี สังคมอีกสังคมหนึ่ง เวลาทีมงานคนเยอะๆ ให้อั้วพวกกริดกระเป๋า ให้อั้วพวกล้วงกระเป๋า

คนคนหนึ่งเขาเก็บกระเป๋าตังค์ได้ เขาเอาไปคืนเจ้าของนะ เขาคิดถึงใจของคนนะ อีกกลุ่มหนึ่งมันไปฉกชิงวิ่งราว มันไปลักขโมยของเขานะ นี่ใจคนไม่เหมือนกัน

ธรรมะยอมชนะทั้งปวง กว่าจะชนะได้ เก็บเงินได้เต็มกระเป๋าเลย ใครไม่ยอมได้ เงินทองมันใช้ประโยชน์ได้ทั้งนั้นนะ แต่เราเห็นถึงน้ำใจคน เราคิดถึงเขา เราคิดถึงใจของเขา เราไปคืนเขา นี่มันชนะหรือ ของอยู่กับมือ ลาก ลากที่ควรได้และไม่ควรได้ แล้วเราเก็บได้แล้วเราเอาไปคืนเขา

แล้วบอกว่า “ชนะที่ไหนนะ แห้งแล้งไม่มีสิ่งใดใช้สอยเลย มันชนะตรงไหน”

มันชนะที่ขันติธรรม มันชนะที่หัวใจที่มันมีคุณธรรม มันชนะตรงนี้ ถ้ามันชนะตรงนี้แล้วมันปลอดภัย มันโล่งโล่งไปทั้งชาติเลย เราได้คุณงามความดีสิ่งใดสิ่งหนึ่งมันจะพึงใจไปตลอดเลย แล้วให้อั้วพวกที่ไปฉกชิงวิ่งราวของเขา ให้อั้วพวกที่ไปกริดกระเป๋าเขา ไปล้วงกระเป๋าเขา ไปคู

ครอบครัวเขาสี ทะเลาะเบาะแว้ง มีแต่ความขัดแย้ง ในบ้านในเรือนมีแต่ความทุกข์ความยาก แล้วเขาบอกว่าหาเงินมาจนเกือบครอบครัว หามาแล้วครอบครัวมีความสุขมาก

นี่ไง จะบอกว่าธรรมชาติทั้งปวง ชนะตรงนี้ไง ชนะด้วยบุญกุศลไง ชนะด้วยหัวใจของเราไง ชนะที่ประโยชน์ในครอบครัวของเราไง ในครอบครัวของเราพูดจากัน มองหน้ากัน มันเข้าใจกันหมด สิ่งนี้มันเป็นประโยชน์ใหม่ เวลาเงินทองมีมหาศาลเลย แต่ลูกหลานของเรามันไม่เชื่อฟังของเรา มรดกตกทอดขนาดไหนมันรักษาไว้ไม่ได้หรอก แม้แต่ชีวิตของมัน มันยังรักษาชีวิตมัน ไม่ได้เลย แล้วมันจะรักษาสมบัติได้อย่างไร

แล้วชีวิตที่มันรักษาได้ คุณสิ ในปัจจุบันนี้เรามาฟื้นฟูกัน ขอให้เป็นคนดีเถิด ขอให้เป็นคนฉลาด ฝึกเอาได้ คนดีเราปลูกฝังๆ ความดีกัน ปลูกฝังความดีกันไง นี่ธรรมชาติซึ่งธรรมชาติ ชนะทั้งหมด ถ้ามันชนะทั้งหมด ชนะอยู่ที่การฝึกฝน อยู่ที่การกระทำ ผู้ที่มีอำนาจวาสนา ผู้ที่เป็นผู้นำเขาจะปลูกฝังตรงนี้ ถ้าปลูกฝังตรงนี้ เราก็บอกว่า “แล้วเมื่อไหร่ชาติมันจะเจริญ”

จะสุขไปกันใช่ไหม จะเผาผลาญให้มันมอดไหม้ไปใช่ไหม จะให้มันเจริญอย่างนั้นหรือ แต่ถ้าให้มันเจริญขึ้นมา มันเจริญด้วยการกระทำ เจริญด้วยความงอกงามของหัวใจของคน แบ่งสันปันส่วนกัน แผ่นดินธรรม เรามีธรรมของเรา มีความพอใจของเรา เราจูนใจกัน ความจูนใจกัน คุณสิ เวลาหลวงตาท่านบอกท่านพาทำๆ ท่านพาเสียสละ เสียสละให้เขาเห็น ท่านพาทำๆ พาทำไว้นะ เห็นคนทุกข์คนจน เราก็อยากจะเจ้อจานเขา แต่มันจนจริงหรือเปล่าล่ะ อาชีพจน แต่เวลาจนแล้ว ไอ้คนที่จะเสียสละมันก็ไม่กล้าทำ ทำไปแล้วพอรู้ว่าโดนหลอก มันทนไม่ได้ เราถึงมาวัดๆ กัน

ผู้ที่ทรงศีล ทรงศีล เห็นไหม ปฏิภาหุ เราได้มา ได้มาด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ของเรา นี่ผู้ที่ทรงศีล ผู้ทรงศีลได้แล้วไปทำประโยชน์ใหม่ ขนาดผู้ที่ทรงศีลนะ แล้วที่มันไม่ทรงศีลล่ะ เพราะมันไว้ใจกันไม่ได้ไง มันไว้ใจกันไม่ได้ก็ย้อนกลับมาที่เรา

วันนี้วันสำคัญของชาติ แล้วเขาระลึกถึงบุญคุณของพระมหากษัตริย์ เขาทำคุณงามความดีเพื่อถวายท่าน ไปออกกำลังกายกัน ไปอธิษฐานกันเพื่อประโยชน์ใจของเรา เราจะปั้นหัวใจของเราไง ถ้าพูดถึงไว้ใจได้ๆ เขาไว้ใจที่หัวใจนี้ ถ้าหัวใจ ถ้าเรามีความระลึกถึง น้ำใจ คุณสิ คนเขาอยากทำคุณงามความดีกันมหาศาลเลย แล้วความดีจะไปไว้ที่ไหน ทำห้องสมุด ทำสิ่งใดกันก็ขนไปกองกันไว้นั้น นี่เราจะทำคุณงามความดีของเรา

แล้วหัวใจละ คุณงามความดีที่เป็นนามธรรม ความคิดที่ยิ่งใหญ่ ความคิดที่อยากเสียดสละ ความคิดที่การกระทำอยู่นี้ แล้วความคิดอย่างนี้ ความคิดอย่างนี้เราทำกันเป็นวัตถุ แล้ววัตถุจะไป เก็บกันที่ไหน ประวัติศาสตร์สะสมกันไว้ คุณงามความดีของเรามีชื่ออยู่ในประวัติศาสตร์ แต่ หัวใจของเราละ

ถ้าหัวใจของเรา เราทำคุณงามความดี เราจะปั้นหัวใจของเรา เราจะเริ่มกวนมันให้มันคาย ไข่ความทุกข์ระทมของเรา ไข่ความเครียดในหัวใจ เราเห็นชาติที่สงบร่มเย็นเราก็มีความพอใจ แต่หัวใจของเราละ หัวใจของเราละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนทนะ “ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด ปฏิบัติบูชาเราเถิด”

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราปั้นหัวใจของเรา เราหายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โซ เขาไปปั้น จักรยานกัน เขาปั้นด้วยเท้าของเขา ไข่เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาของเรา เราก็กวนหัวใจของเรา เราดูแลหัวใจของเรา เห็นไหม ถ้าไม่มีกัจจัญจน สัจจัญจน มันจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร

เราเป็นชาวพุทธ เราทำบุญกุศลจะได้บุญกุศลมาก บุญกุศลก็เป็นบุญกุศล มันเป็นอามิส มันส่งเสริมขึ้นไปแล้ว มันใช้หมดแล้วมันก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ นี่ก็เหมือนกัน เราจะเอา บุญกุศลของเรา หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โซ กิจกรรม กัจจัญจน สัจจัญจน มันต้องมี กิจกรรมของมัน หัวใจที่มันจะพัฒนาได้ มันจะดีได้ขึ้นมามันต้องมีการกระทำ

เราระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่าน ปรรณนาของท่านเป็นพระโพธิสัตว์ ท่านเสียดสละมาขนาดไหน พระโพธิสัตว์ๆ เสียดสละมาทุก ภพทุกชาติ เสียดสละมาจนหัวใจท่านมันคง หัวใจท่านมันคงเพราะท่านมีบารมีธรรม

เวลาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาไปประพฤติปฏิบัติกับอุทกดาบส อาฬารดาบส เขายกย่อง สรรเสริญว่า “มีความรู้เหมือนเรา เป็นศาสดาเหมือนเรา” ทำไมท่านไม่เชื่อละ ไข่ของเราไม่ต้อง ให้ใครมายกย่องหรือก ิเลสมันซู่หางเลยละ

นี่ของท่านมีอาจารย์ยกย่องแล้วท่านยังไม่เชื่อๆ ไม่เชื่อเพราะอะไรละ ไม่เชื่อเพราะท่าน สร้างสมบุญญาธิการมาไง เหมือนเรา เราทำบุญกุศลของเรา เราฟังธรรมของเรา เราฝึกหัวใจของ

เราใช้ไหม ใครจะพูดอะไรก็เรื่องของเขา กาลามสูตร พระพุทธเจ้าไม่ให้เชื่อๆ เราจะเชื่อสักจะความจริงของเราไป ถ้าเราเชื่อสักจะความจริงของเรา

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันสำคัญของชาติ ถ้าวันสำคัญของชาติเขาทำเพื่อถวายในหลวง เราก็ประพฤติปฏิบัติของเราเพื่อถวายในหลวงด้วย แล้วเพื่อพุทธะ เพื่อความสว่างไสวในหัวใจของเราด้วย ถ้าเราสว่างไสวในหัวใจของเรา เราทำคุณงามความดี คุณงามความดี คุณดี เวลาเราทุกข์เรายาก เราทุกข์จนเข็ญใจกัน เราก็บอกเราทุกข์เรายากนัก เราจะทำความดีขึ้นมาให้มันเฉยๆ นั่งสมาธิ หายใจเข้านึ้กพุท หายใจออกนึ้กโร

ทำไมต้องพุทโรด้วยล่ะ

พุทโรคือพุทธะ พุทธะคือองค์ศาสดาของเรา เราระลึกถึง เราทุกข์เรายากขึ้นมา เรานึ้กถึงพ่อแม่ของเรา คนทุกข์คนยากขึ้นมาจะคิดถึงพ่อถึงแม่ก่อน นึ้กก็เหมือนกัน เวลาเราคิดถึง เราคิดถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ก่อน คิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา เราระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ท่านรื้อค้นสังฆกรรม ที่ท่านพันไปแล้ว ท่านเป็นพยาน พยานกับเรา เราจะตามรอยท่าน เราตามรอยท่าน เราก็หายใจเข้านึ้กพุท หายใจออกนึ้กโร เราปั้นหัวใจของเรา

เขาปั้นจักรยานกันถวายในหลวงใช้ไหม เราทำคุณงามความดีถวายในหลวง ทำคุณงามความดีจากภายใน ความดีที่เป็นนามธรรม นามธรรมที่มันทุกข์มันยาก เราพยายามรักษาคุณของเรา ต้องมีการกระทำ ไม่มีการกระทำ ไม่มาหรือ เวลาปั้นจักรยานไปนอนดูเขา มันก็ไม่ได้ปั้นหรือ ใ้่นึ้กก็เหมือนกัน “ผู้ทรงศีลๆ ธรรมะเขาฝากไว้กับพระ พระก็ปฏิบัติไปสิ พระทำไมต้องมาเคี้ยวเข็ญให้โยมมาทำด้วยล่ะ”

อ้าว! พระก็ฉันคนเดียวนะ อาหารอย่าตักนะ เคี้ยวพอเสร็จแล้วทานอาหารด้วยกัน ทุกคนก็ต้องทานด้วยกัน กินด้วยกัน อยู่ด้วยกัน

หัวใจก็เหมือนกัน พุทธะมีอยู่ในหัวใจทุกๆ ดวงใจใช้ไหม พระก็ต้องทำของพระใช้ไหม โยมก็ต้องทำของโยมสิ นางวิสาขาไม่ได้บวชพระ เป็นพระโสคาบัน พระเจ้าสุทโธทนะเป็นกษัตริย์ เป็นพระอรหันต์ นึ้เงิ่ ไม่ใช่พระก็ทำได้ ไม่ใช่พระก็ทำได้

พอทำอย่างนี้ เวลาทำบุญขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วมันจะบูชาหัวใจของเรา
ใจ แล้วถ้าผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้าจิตมันสงบ โอ๊ย! มันร่มเย็นนะ

นี่ไง เราถึงว่าเกิดแล้วไม่เหยียบแผ่นดินผิดใจ แผ่นดินคือเหยียบในแผ่นดิน
พระพุทธศาสนา เกิดในประเทศอันสมควร แล้วหัวใจ ภาวสวะ ภพ มันจะได้สัมผัสธรรมะของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีก มันสองชั้นสามชั้น ถ้าสองชั้น มีกายกับใจๆ ร่างกายนี้ก็ให้
โรงพยาบาลดูแลไป รัฐสวัสดิการเขาดูแลเรา แต่หัวใจนี้ใครจะดูแล หัวใจนี้ใครดูแล

“ก็เรานับถือศาสนาพุทธสิ พระก็ต้องดูแลสิ”

พระก็ดูแลหัวใจของท่าน พระเองพระก็ยังทุกข้อยู่เลย แล้วหัวใจของเราละ ถ้าหัวใจของ
เราเป็น นี่ปัจเจกตั้ง สันติภูมิจิต มีความเสมอภาค เวลาเรียกร้อง เรียกร้องความเสมอภาคๆ แต่
ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวันมาฆบูชานะ เอหิภิกขุคือองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้บวชให้เอง ๑,๒๕๐ องค์ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอน
จนเป็นพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปกราบองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าโดยไม่ได้นัดหมายกันเลย ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความ
เสมอกัน นี่พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์พร้อมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น ๑,๒๕๑
องค์ นี่พระอรหันต์ด้วยกัน เสมอกัน เพราะอะไร

เพราะเสมอกันเวลาเทศนาว่าการ เห็นไหม “เธอจงไม่ทำความชั่วใดๆ ทั้งปวง ทำแต่คุณ
งามความดี ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว” ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว นี่ไง โอวาทปาติโมกข์

นี่พูดถึงเวลาผู้ที่จิตสะอาดแล้วต้องทำอย่างนั้นด้วยหรือ

จิตสะอาดแล้วมันพูดแล้วมันเข้าใจกันใจ มันเข้าใจกันได้ใจ แล้วของเราละ ถ้าเราจะ
ประพฤติปฏิบัติ เราทำความจริงของเราขึ้นมา ถ้าทำความจริงขึ้นมา เห็นไหม

คนที่มันอยากได้อะไรดีเขาก็สู้มไฟนะ เขาสู่มไฟ เขาวิเคราะห์วิจัยว่ามันเป็นเรื่องของ
โลก มันเป็นทางวิทยาศาสตร์ ความเสมอภาคของมนุษย์

ความเสมอภาคของมนุษย์นะ แต่คนที่มิบุญ คนที่ทำสิ่งใดแล้วประสบความสำเร็จ เราก็คนเหมือนกัน แต่กุศลโลบายทำให้ชาติร่มเย็น ผู้นำที่ดีๆ สำคัญมากเลย ใ้เวลานี้เวลาแข่งชิงกันก็สูมไฟกัน พอสูมไฟกัน เราเชื่อใครละ

กาลเวลามันพิสูจน์ได้ เรารับรู้ได้ในใจ แต่พอมีอำนาจขึ้นมา เราไม่กล้าโต้แย้งอะไรเลย แต่ใจเรารับรู้ได้นะ ถ้าใจเรารับรู้ได้ เราเชื่อสัตย์ เราอยู่กับความจริง ไม่ใช่หลับหูหลับตาคอยอ่องกันไปอย่างนั้นหรอก ไม่ใช่ ความจริงต้องเป็นความจริง ถ้าหลับหูหลับตา เราไปพูดสิ่งที่ไม่ถูกไม่ต้องขึ้นมา ไอ้คนพูดมันก็เสียทั้งนั้นนะ แต่ถ้ามันเป็นความจริงๆ ความจริงเป็นความจริงอยู่แล้ว แต่ความจริงอย่างนี้มันอยู่ในใจของทุกๆ คน แล้วทุกๆ คนไม่กล้าพูดออกมาไง

วันพ่อแห่งชาติฯ เวลาไปล้างเท้าพ่อ พ่อกับลูกก็รักกันอยู่แล้ว รักกันก็ส่วนรักกันสิ แต่เวลาการกระทำ กระทำขึ้นมาซึ่งๆ หน้า ยอมรับกันตรงๆ หน้า ยอมรับความจริงกันอย่างนี้ เรายอมรับความจริงกันอย่างนี้ มันอยากทำแต่ไม่กล้าทำ แต่มันทำแล้วมันปลาบปลื้มใจนะ ปลาบปลื้มใจ ใจของเรา สิ่งมีชีวิต กตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี เราจะเป็นคนดี สิ่งนี้เราทำไม่ได้หรือ เราต้องทำได้ แล้วทำสิ่งจากภายนอก แล้วเราทำสิ่งจากภายในนะ ภายใน ถ้าหัวใจมันยอมรับ หัวใจยอมรับ เห็นไหม หลวงตาเวลาท่านพูดถึงเวลาระลึกถึงหลวงปู่มัน “ไม่ต้องมีรูปเคารพที่ไหนก็ได้ ผมระลึกถึงของผมแล้วผมกราบเอา”

พระป่าเราอยู่ในป่าในเขา มันมีพระพุทธรูปที่ไหน มีรูปเทียนที่ไหน ตาของเรา นิ้วของเรา มือของเรากราบได้ทั้งนั้นนะ ถ้ามันกราบหัวใจ ถ้าหัวใจมันลงนะ หัวใจมันเข้าใจนะ ที่ไหนมันก็กราบได้ ความดีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒,๐๐๐ กว่าปียังระลึกถึง เรายังเคารพบูชากันอยู่ เพราะอะไร เพราะท่านรื้อคั่นสิ่งนี้มา รื้อคั่นมาให้คนเสมอภาคกัน

พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ เอหิภิกขุ บวชมาให้ สอนด้วย แล้วพยายามกลับมามาตรวจสอบใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าจริงหรือเปล่า แล้วมันจริงไหม แล้วพอมันจริงขึ้นมา มันถึงยังยืนใจ ยั่งยืนแล้วเป็นความจริงประสบมา

แล้วเราเองเราเป็นชาวพุทธนะ ถ้าวันสำคัญของชาติ เรากตัญญูกตเวที เราก็ต้องระลึกถึงแต่วันสำคัญของชาติก็วันสำคัญของชาติ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพราะมันมีชาติ ชาติก็คือสังคม ถ้ามีศาสนาหลอมหัวใจของพวกเรา แล้วประพฤติปฏิบัติให้เป็นความจริงขึ้นมา

สิ่งที่ผู้นำก็พระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ที่ดี เป็นองค์อัครศาสนูปถัมภกดูแลพวกเรา ที่นี้ดูแลพวกเรา เราก็มีน้ำใจต่อกัน เราดูแลหัวใจของเรา ทำหัวใจของเราให้เป็นจริงขึ้นมา แล้ว มันจะคุ้มค่าไถ่ มันจะคุ้มค่า

วันปกติเราก็ปฏิบัติกัน เราก้ทำคุณงามความดีกัน แล้ววันสำคัญของชาติ เราต้องทำความ ดีมากขึ้น เติบงกรมก็เพิ่มอีกเท่าหนึ่ง นั่งสมาธิก็เพิ่มอีกเท่าหนึ่ง ทำคุณงามความดีกันให้มากขึ้น แต่กินน้อยลงเท่าหนึ่ง เวลากินให้น้อยลงเท่าหนึ่ง แต่ทำความดีให้มากขึ้นๆ เพราะเป็นวันสำคัญ

วันปกติเราก้ทำความดีอยู่แล้ว วันสำคัญต้องทำให้มากขึ้น ถ้าคิดอย่างนี้ทำอย่างนี้ เราจะ พัฒนา เราจะเป็นคนดีไถ่

ไถ่วันสำคัญของชาติก็ เออ! วันนี้วันหยุด นอน วันสำคัญของชาติ

วันสำคัญของชาติต้องทำความดีมากขึ้น เพราะว่าเราอยู่กับครูบาอาจารย์นะ วันพระ เนสัชชิก วันปกติก็ภาวนาอยู่แล้ว วันพระนี้ไม่นอนๆ เพราะเรามีเป้าหมาย เรามีเป้าหมาย เราจะ เอาความจริงกัน เราต้องชวนขวายของเรา

นี่ก็เหมือนกัน มันมีสิ่งใดที่มันสะดวก มีสิ่งใดที่เป็นข้อต่อรอง เราต้องบังคับตัวเองให้ทำ ความดีมากขึ้น ทำความดีมากขึ้น แล้วทำความดีนั้นไม่ใช่ของใครเลย ของจิตดวงนั้น จิตดวงใดก็ แล้วแต่ ความลับไม่มีในโลก ใครคิดใครทำ มันรู้ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วกับจิตดวงนั้น เอวัง